

# КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Колодяжна Т.В., к.е.н.,  
Харківський національний університет будівництва та архітектури*

В економічній літературі проблема класифікації та визначення економічної сутності принципів оцінки є достатньо розробленою, однак на нашу думку потребує узагальнення та систематизації. Так, при аналізі робіт вітчизняних та закордонних вчених [1, 2] було виявлено чимало класифікацій принципів оцінки, в яких можна виділити принципи, що є загальними для всіх, а саме: принципи, пов'язані з ринковим середовищем, принципи, засновані на уявленнях користувача, принципи, пов'язані з експлуатацією власності та принцип найкращого та найбільш ефективного використання. Шляхом узагальнення, аналізу та систематизації принципів оцінки, усунення з них дублюючих, було побудовано наступну класифікацію принципів оцінки вартості підприємства (рис. 1).

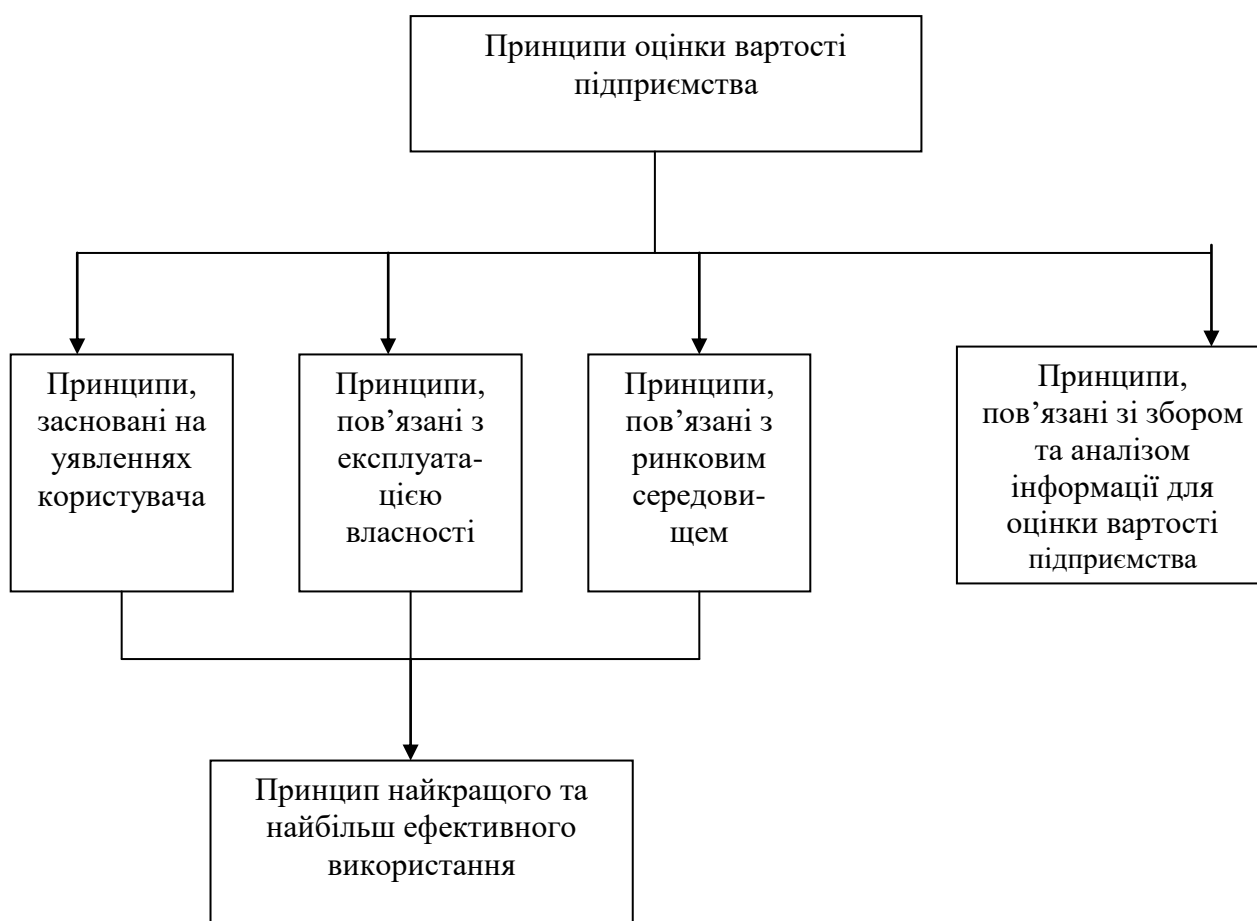


Рис. 1. Класифікація принципів оцінки вартості підприємства [2]

Отже, до принципів, заснованих на уявленнях користувача відносяться: принцип корисності; принцип заміщення; принцип очікування.

До принципів, пов'язаних з експлуатацією власності відносяться: принцип внеску; принцип залишкової продуктивності; принцип зростаючої та зменшуваної віддачі; принцип збалансованості; принцип оптимального розміру підприємства в цілому та окремих його факторів; принцип економічного розмежування та з'єднання прав власності; принцип надлишкової продуктивності; принцип додаваності приведених вартостей [3].

До принципів, пов'язаних з ринковим середовищем відносяться: принцип залежності; принцип відповідності; принцип попиту та пропозиції; принцип конкуренції; принцип зміни; принцип майбутніх переваг; принцип регресії; принцип прогресії [4].

Синтезом трьох попередніх груп оціночних принципів є принцип найкращого та найбільш ефективного використання об'єкта, яке розуміється як юридично та технічно здійсненне та таке, що забезпечує власнику максимальну вартість оцінюваного майна.

До принципів, пов'язаних зі збором та аналізом інформації для оцінки вартості підприємства відносяться: принцип коректності вихідних даних; принцип достовірності; принцип цільової спрямованості; принцип системності; принцип багатокритеріальності; принцип актуалізації результатів розрахунків; принцип аналогії; принцип оптимальності; принцип адекватності; принцип верифіційованості [5].

Перелічені принципи можна вважати універсальними. Вони були сформульовані в результаті багаторічного досвіду вітчизняних і зарубіжних оцінювачів, є єдиною базою оцінки вартості будь-якого об'єкта та можуть бути використані для оцінки всіх видів вартості.

### **Література:**

1. Постанова Кабінету міністрів України від 10.09.03 р. №1440 «Про затвердження національного стандарту №1 «Загальні засади оцінки майна та майнових прав». URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Хаустова В.Є., Колодяжна Т.В. Вплив процесів злиттів та поглинань компаній на конкурентоспроможність економіки в умовах глобалізації: монографія. Харків: ФОП Лібуркіна Л.М., 2019. 416 с.
3. Сычева Г. И., Колбачев Г. И., Сычев В. А. Оценка стоимости предприятия (бизнеса). Ростов н/Д.: Феникс, 2004. 384 с.
4. Грязнова А. Г., Федотова М. А. Оценка бизнеса. М.: Финансы и статистика, 2004. 625 с.
5. Щербаков В. А., Щербакова К. Л. Оценка стоимости предприятия (бизнеса). М.: Омега-Л, 2006. 288 с.